

Plan warsztatu

Do wykorzystania na lekcji, w bibliotece, po szkole albo w domu
Media Education Lab
www.mediaeducationlab.com

Współczesny antysemityzm – krytyczna analiza materiału prasowego

Kluczowym pytaniem tego scenariusza jest: *Czym charakteryzują się treści antysemickie i jak je rozpoznać? Całość zadań zaplanowana jest na lekcję 45minutową. Temat można przeprowadzić na takich przedmiotach jak: historia, godzina wychowawcza, wiedza o społeczeństwie*

Organizacja przestrzeni: Potrzebny będą wyłącznie wydrukowane materiały dla uczestników. Przestrzeń powinna być zaaranżowana w sposób swobodny i sprzyjający pracy uczniów.

Potrzebne materiały: Kopie artykułu prasowego – MATERIAŁ I, duże arkusze papieru, markery, teksty dla osób prowadzących MATERIAŁ II-IV.

Odbiorcy: młodzież, uczniowie i uczennice klas 6-8 oraz szkół ponadpodstawowych

Główne tematy: antysemityzm, propaganda w mediach, techniki propagandy medialnej

EFEKTY KSZTAŁCENIA (będą różnić się w zależności od osób uczestniczących i czasu)

Osoby uczestniczące:

- poznają cechy współczesnego antysemityzmu;
- poznają technikami propagandy stosowanymi w mediach;
- potrafią rozpoznawać treści antysemickie oraz techniki propagandy w materiałach medialnych;
- potrafią przyjąć krytyczną postawę wobec treści medialnych.

NAUKA PRZEZ TWORZENIE | ĆWICZENIA

1. POCZĄTEK ZAJĘĆ

Rozpocznij zajęcia od pytań: „Czym jest dla was antysemityzm?”, „Czy spotykacie się z jakimiś jego przejawami?”, „Czy zdarzyło wam się widzieć jakieś antysemickie hasła lub czytać antysemicki tekst?”, „Jakie znacie stereotypy dotyczące Żydów?” **Podsumuj głosy**, które się pojawiły i zapisując na tablicy cechy antysemityzmu podane przez uczniów i uczennice. Może się zdarzyć, że uczniowie i uczennice będą mieli żadnych doświadczeń związanych z tematem – wtedy warto pokazać najbardziej jaskrawe przejawy antysemityzmu (zdjęcia ze stadionów, obraźliwe hasła wypisywane na murach).

W podsumowaniu dyskusji uzupełnij definicję antysemityzmu o informacje zawarte w materiałach dodatkowych. Ważne, aby przywołać w definicji antysemityzmu jego stały element, jakim jest **stereotypowe przypisywanie Żydom cech takich jak przebiegłość, agresywność, skłonność do spiskowania i tajemnych działań, nielojalność, skłonność do oszustwa i wywoływania konfliktów, chęć wpływania na politykę, nielojalność wobec Polski, nadreprezentacja w aparacie bezpieczeństwa PRL-u.**

Nauka płynąca z ćwiczenia: Koniecznie nakieruj uwagę uczniów i uczennic na zagadnienie stereotypu. Wyraźnie podkreśl **szkodliwość uogólnień** i ich związku ze stereotypowym, bezrefleksyjnym myśleniem opartym na obiegowych opiniach.

2. ROZWINIĘCIE ZAJĘĆ

Rozdaj kopie artykułu, prosząc o zaznaczenie fragmentów, w których zawarte są **opisy Żydów** (ich zachowań, cech, postaw). Poproś, aby uczestnicy przeanalizowali tekst i znaleźli w nim nawiązania do wypisanych wcześniej stereotypów dotyczących Żydów. Choć tekst odnosi się do ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej, to dokładna znajomość kontekstu nie jest niezbędna, aby wychwycić antysemicki przekaz.

Zbierz głosy uczniów i uczennic, pomagając im w interpretacji niektórych fragmentów tekstu, np. tych odnoszących się do zdarzeń z Marca 1968. Możesz skorzystać z Materiałów dodatkowych, w których zaznaczono przykładowe miejsca tekstu odnoszące się do opisów Żydów.

*W podsumowaniu dyskusji poproś o wymienienie cech Żydów zaprezentowanych w tekście. Warto podkreślić, że artykuł, choć jest bardzo współczesny (opublikowany w marcu 2018 roku), **powiela antysemickie stereotypy** zakorzenione w historii, niemal niezmiennie od kilkuset lat. Można też skierować uwagę młodzieży na prezentowany w tekście bezwarunkowo pozytywny obraz Polski i Polaków, przedstawionych jako ofiary żydowskich działań.*

Jeżeli grupa ma wystarczającą wiedzę dotyczącą kontekstu historycznego, warto pokrótce przeanalizować ten sam tekst, odwołując się do użytych w artykule technik propagandy. Ich opis znajduje się w Materiałach dodatkowych.

Zaprezentuj techniki propagandy, a następnie podziel grupę na trzy mniejsze zespoły. Każda grupa dostaje marker i duży arkusz papieru z zapisanym tytułem:

- **grupa I: "Perswazja wstępna"**
- **grupa II: "Odwołanie do wiarygodności źródła"**
- **grupa III: "Kontrola uczuć odbiorców".**

Każda z grup wypisuje pod swoim nagłówkiem cytatu z tekstu ilustrujące zastosowanie danej techniki propagandy. Warto wyjaśnić, dlaczego pominięto technikę polegającą na selekcji informacji i argumentów – jej rozpoznanie może być trudne dla osób nieznających dogłębnie tematu. Ponadto jest to element obecny w całym tekście – podstawowym zabiegiem selekcyjnym jest brak informacji na temat działań Polski, które przyczyniły się do konfliktu (ustawa o IPN-ie), przemilczanie wrogich i obojętnych zachowań wielu Polaków wobec Żydów w czasie wojny czy też używanie argumentu o nadreprezentacji Żydów w aparacie bezpieczeństwa. Zbierz opinie uczniów i podsumuj dyskusję, odwołując się - w razie potrzeby - do sugestii zawartych w Materiałach dodatkowych.

Nauka płynąca z ćwiczenia: Warto zapoznać uczniów i uczennice z technikami propagandy. Zwróć ich uwagę, że współcześnie również są wykorzystywane nie tylko w mediach, brukowcach, czy serwisach plotkarskich.

3. PODSUMOWANIE ZAJĘĆ

Zapytaj uczniów i uczennice, co było dla nich nowe. Ważne, aby sami zauważyli, że czegoś nauczyli się podczas tych zajęć. Opcjonalnie możesz poprosić młodzież o samodzielne wyszukanie tekstu (artykułu, wpisów na forum internetowym lub w mediach społecznościowych) i sklasyfikowanie go pod kątem treści antysemickich oraz zastosowanych technik propagandy.

Nauka płynąca z ćwiczenia: Ważne, aby uczniowie mieli świadomość zdobycia nowej wiedzy. Warto także, aby umieli ją zastosować w praktyce, dlatego możesz poprosić ich o wykonanie zadania dodatkowego.

MATERIAŁY POMOCNICZE | MATERIAŁY DODATKOWE

Możesz skorzystać z poniższych materiałów by uzupełnić warsztat lub znaleźć własne, aktualne tematy, które pobudzają młodzież do dyskusji.

MATERIAŁ I

- Tekst artykułu do analizy

MATERIAŁ II

- Tekst artykułu – wersja dla osoby prowadzącej z zaznaczonymi fragmentami, które przywołują stereotypy dotyczące Żydów

MATERIAŁ III

- Tekst artykułu – wersja dla osoby prowadzącej z sugestiami dot. analizy technik propagandy

MATERIAŁ IV

- Informacje dla osoby prowadzącej dotyczące współczesnego antysemityzmu oraz technik propagandy wraz z bibliografią